

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apologia Pro Conscientiis infirmis, Sev Responsio Benigna Pro securitate dictaminis practici super certa probabilitate fundati

**Fibus, Bartholomaeus
Schweitzer, Johannes**

Coloniae, 1682

§. Quartvs. Continuantur Prænotationes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39304

§. Q V A R T V S.

Continuantur Prænotationes.

1. T que hæcenus quidem definitiones allatæ satis cum claritate subsistunt, & ex paulò ante dictis sufficienter possunt intelligi. Aliam affert Terillus ex Philosopho nonnihil obscuram, cum dicit: esse *judicium ex motivo seu apparentia veritatis de se quidem fallibili, sed tamen tali, ut sæpius contingat motiva similia conjungi cum veritate, quàm cum falsitate.* Videamus in exemplo: Petrus admodum exercitatus & fortunatus in lusu chartarum provocat Paulum inexercitatum. Astat quispiam divinator, & Pauli fore victoriam prædicit, Luditur. In hoc casu constat, quantum quidem est ex motivis his, nullam nobis esse certitudinem pro alterutrius determinata victoria: & simul tamen prudentis judicio constat esse probabile, quòd Petrus sit victurus, & simul probabile, quòd Paulus sit victurus. Quæro jam, an motivum pro victoria Petri sit tale, ut, obstante licet motivo divinationis factæ, jungatur sæpius cum victoria, quàm cum perditione victoriæ? quis scit? ponamus enim colluisse nunquam. & scimus tamen utrumque esse probabile, licet alterutrum solùm determinatè eventurum sit. Unde dicendum restat; si non probabilius in

comparativo volumus definiri, sed probabile in positivo, & simpliciter tale; exercitationem & fortunam Petri esse *motivum probabile* hac ratione, quòd *ipsum*, seu *ipsi similia*, id est, æquipo-ponderantia, inter motiva omnia incerta seorsim distributivè sumpta (in quibus includuntur etiam crepera, id est, probabiliter solùm probabilia, de quibus infra: item temeraria & quævis improbabilia) *soleant sæpius conjungi cum veritate, quàm cum falsitate*. Similiter & divinationem esse *motivum probabile*, quia ipsi *similia* seu æquipo-ponderantia, inter motiva omnia incerta seorsim distributivè sumpta *solent sæpius conjungi cum veritate, quàm cum falsitate*. Quo sensu necesse erit exponere quamcunque strictam probabilitatem, ut scilicet oppositæ sententiæ intelligantur simul posse fieri probabiles. Quales oppositas utrimq; probabiles reperiri qui negaret, præsuppositione sublatâ, omnem tolleret statum controversiæ nostræ.

2. Quod si ob præactam qualemcunq; obscuritatem non admodum fortè arrideat posterior definitio, clariorem (nam & nobis major in veritate claritas placet, licet satisfacere omnibus cupiamus) & maximè placituram feligat Lector ex supra allatis, cum singulas approbent Catholici isti & docti viri. Si quas alias definitiones, seu in alio sensu obtrudant Adversarii nostri (utî solenne est illis, in quos meritò cadat illud Marci Tullii: *Populo imposuimus, & oratores visi sumus.*)
 sciat

sciât candidus Lector, à rigidis & germanis Probabilistis penitus improbari.

3. Dividit autem Paternitas Vestra pag. 50. Dissert. ultimæ, opinionem *probabilem* in probabilem *probabilitate intrinseca*, id est, eam, quæ nititur ratione gravi seu magni ponderis ex rerum naturis desumptâ, & *probabilem probabilitate extrinsecâ* seu *authenticâ*, quæ nititur gravi Authoritate Doctorum.

4. pag. item 70. notat, non malè opinionem probabilem dividi posse in *quietam seu pacificam*, id est talem, contra quam vel nulla, vel exigui momenti argumenta afferuntur; & in *agitatam seu turbatam*, quæ gravibus argumentis impugnatur.

5. Observandum denique, per sententiam simpliciter tutam intelligi eam, cui si te conformes, nullum periculum subeas peccati, ne quidem materialis: similiter *magis tutam*, cui si te conformes, minus periculum subeas peccati materialis. Pro quo intelligat Lector fieri posse, ut oppositæ opiniones probabiles utrimque sint dubiæ pro jure: quales sunt istæ, quibus si te accommodes, utrimque incurras periculum legis materialiter violandæ. Exemplum habes in Conjuge, cui post Matrimonium bonâ fide contractum & consummatum supervenit argumentum probabile de nullitate matrimonii; quid enim agit? concumbat? periculum erit, ne cum non sua concubitus neget? periculum erit, ne injuriâ afficiat

afficiat & fraudet. Tale non invenitur in eo, qui probabiles habet rationes, ex quibus non obligetur confiteri, jejunare, horas recitare, votum persolvere, ut patet. Si enim post lapsum gravem sine dilatione pœnitentiam agas & confitearis, nullum utique erit periculum vel ullius existimatæ legis violandæ. Similiter si ex mutuo consensu cum conjuge vivas, velut frater cum sorore, post subortum argumentum probabile de nullitate matrimonii. Idem est in aliis. Pro quacunque autem parte major est ratio periculi, pro eadem est opinio minus tuta. E contra, si nolis confiteri, nisi cum dilatione, si nolit uxor confetire, ut vivas velut frater cum sorore &c. periculum est, ne legis transgressio materialis fiat. fortè enim lata est lex obligans ad statim confitendum, & fortè illa non est uxor tua.

6. Si roget me Lector, quorsum adeò sollicitè inculcatas velim has prænotationes; Respondeo me id agere, ut uniuscujusque vel mediocriter intelligentis judicio deinceps manifestius fiat, quàm levibus, & evanidis rationibus à Paternitate Vestra oppugnemur, censuremur, condemnemur: ut verè huc istud pertineat *Pf. 62. Sagitta parvulorum facta sunt plagæ eorum.* Et hætenus quidem de occasione, statu, conditionibus Controversiæ nostræ; nunc de ortu & infami ejus progressu videamus.

* * *
* *